

Spomenuta bibliografija suvremene povijesti na 88 stranica donosi 1672 naslova objavljenih djela u Evropi i Americi, a podijeljena je tematski. Tu su od naših autora citirani R. Supek (Soziologie und Sozialismus. Probleme und Perspektiven, Freiburg 1970) i S. Stojanović (Kritik und Zukunft des Sozialismus, München, 1970). Kako se vidi, riječ je o njemačkim prijevodima. Po ovome sudeći, časopis nije dovoljno upoznat s našim publikacijama. Osim raznih djela iz područja političke misli, političke izobrazbe, vanjske politike, obrane, federalizma, ljudskih prava, revolucije, demokracije, anarhizma, privrede, društva, države, sociologije, filozofije povijesti, nastave historije, historiografije kao teoretske i metodološke analize, izvora itd., pažnju privlači publikacija pod naslovom *Futurologija*, Bonn 1971. Riječ je, dakle, o izučavanju budućih događaja, Zukunftsforschung, njemački; zatim: D. Groh, *Strukturgeschichte als »totale« Geschichte?*, 1971; A. Schmidt, *Geschichte und Struktur. Fragen eines marxistischen Historikers*, München 1971; F. Albrecht, *Deutsche Schriftsteller in der Entscheidung. Wege zur Arbeiterklasse 1918–1933*, Berlin 1970; *Literatura i klasna borba* (Dokumentacija W. Fähndera i M. Rectora), München 1971, itd. Bibliografija ne donosi anotaciju, pa tako ni prikazivač ne može drugo, nego da navede naslov. No predimo na osnovni sadržaj toga časopisa. U prvom svesku nalazimo, među ostalim, ove rasprave: Fašizam istočne srednje Evrope (autor Miklós Lackó); Uvjeti i etape de Gaulleove vanjske politike u godinama 1944–1946 (autor W. Lipgens). Drugi svezak informira o prilogima njemačke Sekcije za suvremenu povijest na 29. skupštini njemačkih historičara, održanoj u Regensburgu god. 1972. U svemu deset priloga razvrstano je u ove dvije tematske grupe: Prezidijalni sistem u posljednjoj fazi Weimarske Republike — Uvjeti, funkcija, djelovanje; i: Zapadna Njemačka između 1945–1949 — Faktori, razvoj, odluke. Uvodnu riječ ovim prilogima, a i skupštini, napisao je već spomenuti M. Broszat. Treći svezak donosi ove teme: *M. Riedel*, Rudnici i željezna industrija u Ukrajini pod njemačkom okupacijom (1941–1944); *Giorgio Vaccarino*, Obnova demokracije u Italiji (1943–1948). Četvrti svezak je tematska cjelina: Politički komentar i radio-politika. (Prilog povijesti njemačkog sjeverozapadnog radija od 1945–1951.) Autor je W. Jacobmeyer. Zatim: Radio-politika u prvom Adenauerovom kabinetu, autora R. Steininger. I ovdje je predgovor tim prilogima napisao M. Broszat.

Branke Pribić

REVUE DES ÉTUDES SUD-EST EUROPÉENNES,

Bukurešt, 1973

Jedna je od deset redovnih publikacija Rumunjske akademije nauka i ovaj časopis koji je u prošloj godini u 4 sveska, na ukupno 760 stranica, iznio razna pitanja evropskog jugoistoka. Ona nisu isključivo historijska, nego zalaze u područja kulturne povijesti, sociologije, likovne umjetnosti, muzike, lingvistike, poezije, putopisnih dokumenata, historije ideja. Časopis je i u ovoj jedanaestoj godini izlaženja štampan na francuskom jeziku, ali su prilozi stranih autora na izvornom jeziku, što u ovom slučaju znači da ima članaka i rasprava na engleskom, njemačkom i talijanskom jeziku. Vremenski okvir nije nigdje ni podna-

slovom, ni primjedbom označen; revija je, dakle, otvorena za probleme 'odvajkada', da tako kažemo. Pa ipak u ovom godištu tematika ne ide dalje od XIV stoljeća; takav jedan prilog prezentiran je pod rubrikom 'Bizantinske studije', a odnosi se na problem nomenklature akata carigradske patrijaršije u XIV st. (II, 241), dok je drugi stvorio rubriku 'Djelo o krstaškom pohodu u XIV st.', a odnosi se na krstaša Philippea de Mezièresa (III, 443). Uopće, rubrike nisu ustaljene. Očito je da se one stvaraju ad hoc prema prispljelim priložima. Baš to ostavlja dojam određene dinamičnosti časopisa. Evo i dokaza: u prvom broju četiri članka nose ove naslove: Rumunjska i bugarska umjetnost XVIII i XIX stoljeća (*Eleonora Costescu*, Bukurešt); Uloga poezije u slavenskom jezičnom preporodu ranog XIX st. (autor je poznati slavist sa oxfordskog sveučilišta, *R. Auty*); 'Prakanon' Petra Maiora, replika jugoistočne Evrope na antipapske napade iz XVIII st. (*Maria Protase*, Cluj); Prilog istraživanju domaće kamene arhitekture u Carigradu (*C. Joja*, Bukurešt). Prvi i treći štampani su na francuskom, a drugi i posljednji na engleskom jeziku. Prvi članak nastavak je već objavljenog prvog dijela o XVIII st. pa se govori o razvoju slikarstva u XIX st. u spomenute dvije zemlje. Uz loše reprodukcije autorica je na zanimljiv način iznijela kretanje historijskog slikarstva prema modernijim strujama, analizirajući zapadnoevropske uplive. Spominje se i Konstantin Daniel, koji je, koliko znam, djelovao i u Vojvodini, a i 'Charles Wallenstein', Hrvat iz Gospića, koji je bio profesor slikarstva u Bukureštu. Autorica zaključuje da u bugarskom i rumunjskom slikarstvu XIX st. ima zajedničkih karakteristika, kao i u istovremenom slikarstvu u Jugoslaviji, Grčkoj, a donekle i u Turskoj — što naprotiv nije slučaj s češkim i poljskim slikarskim školama toga vremena. Profesor *Auty*, koji dobro poznaje i naš jezik, govorio je o velikim pjesnicima spomenutog perioda, Česima, Slovacima, Slovencima, Hrvatima i Srbima. U III svesku privlači pažnju — što se nas tiče — članak pod naslovom 'Rumunjske riječi u srpsko-hrvatskoj leksici', autora *E. M. Scarlatoina*. U ovom svesku referira se o dva simpozija posvećena jugoslavensko-rumunjskim literarnim kontaktima, koji su održani u Vršcu i Pančevu, 1970. i 1972. god. Vrlo je pozitivno prikazano i djelo Petra Skoka 'Etimološki rječnik hrvatskoga ili srpskoga jezika' u izdanju JAZU, Zagreb 1972. Naš teritorij (Pannonia superior) analizira sa stanovišta latinskih natpisa, tj. imena lokacija i članak *H. Mihaescua* iz Bukurešta; tekst prati tabela i specijalna karta, koju je izradio sam autor, a nastavlja se u III i IV svesku.

Iz III sveska spominjemo uvodni članak *D. Tudora* o novim epigrafskim podacima dvojice konzula Dacije i Dalmacije, C. A. Antoniusa i P. Helviusa Petrinaxa. Na njemačkom jeziku štampana je rasprava 'Suvremeni sociološki aspekti procesa urbanizacije u jugoistočnoj Evropi'. To je opširniji tekst s grafikonima, tabelama i fotografijama, a govori o 'materijalnim i duhovno-kulturnim promjenama'. Dakako da je dotaknuta i naša zemlja. Autor je *Liviu P. Marcu*. (Na žalost, časopis ni ovdje, ni na kraju posljednjeg broja ne donosi nikakvu informaciju o autorima.) Osim takve suvremene teme, u istom broju nalazimo na talijanskom jeziku i članak *T. Feriozzia* iz Rima o ćirilskim štamparijama na prijelazu XV/XVI stoljeća. Idući kronološkim redom, autor je govorio o takvim štamparijama u Krakovu, na Cetinju, Vlaškoj i Goražde-Veneciji.¹

¹ Goražde je mjesto na Drini u kojem je u XVI st. postojala srpska štamparija. Autor povezuje ta dva lokaliteta povlakom zbog toga što je u oba crnogorski vojvoda Božidar Vuković imao štamparije. Bježeći pred Turcima, sklonio se u Veneciju i štampano knjige ćirilicom, a vraćajući se povremeno u Goražde, osnovao je i ondje štampariju.

U ovakvom internacionalnom društvu autora zanimljivo je uočiti različite metodске pristupe i različito tretiranje problema. Baš s te strane gledano, u IV svesku uočavamo 'američki stil' u opširnijem tekstu *A. Pipa* iz Minnesote. On govori o genezi 'Milosao', lirskog epa koji potječe od Albanaca nastanjenih u Kalabriji. To je stilska i psihološka analiza, za evropski kriterij katkad prejednostavna. Međutim glavni dio IV sveska posvećen je Dimitriju Cantemiru, rumunjskom humanistu, enciklopedistu i kompozitoru, a u povodu 300-godišnjice rođenja. Zanimljivo je da jedan od tih članaka oživljava Cantemira i njegove suvremenike kulturnohistorijskom i stilskom analizom njihovih slikanih portreta, te nosi i takav naslov.²

Takva je po prilici 'sadržajna paleta' toga časopisa. On još na poledini svakog sveska informira o novim publikacijama u izdanju Rumunjske akademije, objavljenim u razdoblju 1970—1973. god. U svemu se spominje 25 autora, Rumunja, ali naslovi djela prevedeni su i na francuski jezik, pa vidimo vrlo raznoliku tematiku (povijest u užem smislu, kulturna povijest, pravo, trgovina, izvori i dr.).

Branka Pribić

² U prošlom broju ČSP prikazali smo sveske Austrijskog instituta za kulturnu povijest, te istakli, među ostalim, članak koji pledira za 'ikonografiju historijskih ličnosti', tj. baš za ovakvim analizama kakve nalazimo u ovom članku bukureštanskog časopisa. Riječ je, dakle, o istim nastojanjima, a u raznim zemljama, da se historiografija obogati kulturno-historijskim i likovnim prilozima.